

ХОЧ У ВІЙНИ Й НЕ ЖІНОЧЕ ОБЛИЧЧЯ...

Коли у 1944 році радянські війська звільнили населені пункти району від німецько-фашистських загарбників, то фронтова віхола замела у вир війни тисячі наших земляків. Чимало з них так і не повернулися на пороги рідних осель, зустріли смертний час у білоруських болах, у прибалтійських хуторах, у містах Польщі, Німеччини. Незвично це усвідомлювати, але тоді, у 1944 році, мобілізували на війну четверо дівчат із Клина – Катерину Савчук, Ганну Нагачевську, Євгенію Філанець, Марію Баняс. Не секрет, що юнки не рвалися в обійми смертельної небезпеки, але викликали у райвійськомат і...

Через шістьдесят п'ять літ Катерина Шклярук із Бокіїми (тодішня Катерина Савчук із Клина **(на фото)**) майже по-військовому відчеканює, у складі яких військових формувань пропотпала пів-Європи.

Перший Український фронт, 12-а армія, 6-а гвардійська дивізія, 4-й полк. А ще міцно закарбувала у пам'яті прізвище генерала Пухова. Перші шість тижнів армійські прачки перебували у Сестратині – відносно неподалік домівки. Звісно, бойові дії там уже не велися. Натомість вродливих українок налякало інше: їх підводою підвезли до лісу і там залишили. Звісно, юнки в плач, бо зля-

калися не стільки лісу, як людей, котрі могли їх скривдити. Втім, вони швидко опанували себе, бо до клинського квартету «прописали» ще двох фронтовичок: Галю і Надю. Одна із Курської області, друга – з Вінничини.

- Дівчата, не плачте, - заспокоїли курянка і подолянка кватер волонянок. – Будете з нами.

Невдовзі усім видали гімнастерки з погонами, тож на них уже ніхто не дивився, як на непорозуміння на війні.

Бойове хрещення прачки і Українського фронту прийняли на Віслі у Польщі. Що таке пекло? – не треба розповідати Катерині Степанівні, вона його бачила на власні очі у 1944-1945-х роках. Нажалася артобстрілів, бомбардувань, а смертельна музика кулі і осколків ще довго нагадувала про воєнне лихо. Якщо хтось вважає, що прачки ніжилися у глибокому тилу, то сильно помиляється: зачasti відстань від лінії фронту до тилу не перевищувала 1,5-2 кілометри. До того ж не для шпациру одягнули військову форму, а для тяжкої фронтової роботи, бо чи не щодня випрати зі сто пар білизни – це не кожен зможе. Навіть із теперішніми технічними засобами за таку ношу візьмуться одиниці. І хто зна, де було важче: на передо-

вій мужчинам, де будь-якої миті могли наздогнати фашистські куля, осколок, чи в тилу тендітним дівчатам, де від фізичних і психологічних навантажень «зашкалювали» ресурси душі і тіла.

- Чи не закохувалися на війні? – запитую Катерину Степанівну. – Адже до кількох дівчат була прикута увага сотень солдат та офіцерів, яким, як то кажуть, ніщо людське не чуже...

- Дитино, про що ти питаєш? – дивується фронтовичка. – Яка любов, коли з нами працювали 50-річні дядьки – столяри, муляри, бляхарі та інші. А взагалі у такому пеклі і почуття пригасають.

Фронтова географія Катерини Савчук охопила Україну, Польщу, Німеччину, Чехословаччину. Перемого зустріла на ріці Ельба у вікопомному травні 1945-го, а вже свято Петра і Павла у липні того ж року святкувала разом із родиною у Клині. Мабуть, війна навчила цінувати кожну мить життя і по-особливому ставитися до плину часу, бо вже на свято Архистратига Михаїла післявоєнної осені стала на рушничок сімейного щастя із бокіймівським красенем Олександром Шкляруком, котрий також сповна скуштував фронтового лиха. У рідній стороні дівчина пережила щасливі миті чистого і світлого

почуття, із якого у Шкляруків за рік народилася донька Таїса.

Майже три десятиліття Катерина Степанівна працювала свинаркою у бокіймівському колгоспі. Трудилася, не шкодуючи ні сил, ні часу. Її шанували і цінували у господарстві. Про це, зокрема, свідчить і висока державна нагорода – орден Трудового Червоного прапора, медалі та численні грамоти і подяки. До речі, бокіймівчанка має нагороду і за ратний труд – орден Великої Вітчизняної війни. Та майже ніколи не хизувалася тими відзнаками. Щоправда, за ордени одержує доплату до пенсії. І за те, як кажуть, спасибі.

На дев'ятому десятику літ колишня фронтовичка лише на зиму перебирається до доньки у Млинів, а у теплу пору господарює у Бокіїмі. Тут їй найзатишніше, бо якраз тут квітували найкращі літа і весни її нелегкої, але цікавої долі...

Віталій ТАРАСЮК.